

Όνομα: _____

Υποκείμενο - Ρήμα - Αντικείμενο ή Κατηγορούμενο Συντακτικό

Δες και εμάς θα σε βοηθήσουμε όσο περισσότερο μπορούμε !

Ήρθε η ώρα για λίγη εξάσκηση ...

1. Ξεκινάμε με λίγη θεωρία! Συμπλήρωσε σωστά τα κενά του παρακάτω κειμένου και θυμήσου πάλι όλη τη θεωρία που έχεις διδαχθεί. (για να σε βοηθήσω σου δίνω τις λέξεις που λείπουν , εσύ γράψε τες στην κατάλληλη θέση. Μην αλλάξεις τίποτα γράψε τες όπως ακριβώς τις βλέπεις και προσοχή στους τόνους εεεε!)

Οι λέξεις που θα χρειαστείς είναι : μεταβατικά, ρήμα, αμετάβατα, αντικείμενο, μονόπρωτα, έμμεσο, δίπρωτα, επίθετο, συνδέουν, κατηγορούμενο, συνδετικά, υποκείμενο, προτάσεις, ονομαστική, γενική, αιτιατική

Το _____ αποτελεί τον πυρήνα της πρότασης. Τα ρήματα των οποίων η ενέργεια μεταβαίνει κάπου λέγονται _____ (έχουν αντικείμενο). Τα ρήματα των οποίων η ενέργεια δεν μεταβαίνει κάπου (δεν έχουν αντικείμενο) ονομάζονται _____. Επιπλέον, τα ρήματα που η ενέργειά τους μεταβαίνει (μεταβατικά) χωρίζονται σε δύο μεγάλες ομάδες: Α) στα μονόπρωτα και Β) στα _____.

- ✓ _____ ονομάζονται τα ρήματα που συνοδεύονται από ένα μόνο _____, το οποίο ονομάζεται άμεσο.
- ✓ Δίπτωτα αποκαλούνται αυτά τα ρήματα που συνοδεύονται από δύο αντικείμενα. Το ένα λέγεται άμεσο και το άλλο _____.

Τέλος, υπάρχουν κάποια «αδιαίτερα» ρήματα τα οποία _____ το υποκείμενο με κάποια λέξη (συνήθως _____ ή ουσιαστικό) που δίνει πληροφορίες γι' αυτό και φανερώνει μια ιδιότητά του. Αυτά αποκαλούνται _____ και τότε λέμε ότι έχουμε _____ και όχι αντικείμενο.

Όταν κάνω σύνταξη πρώτα βρίσκω το ρήμα και χωρίζω _____ (κάθε ρήμα είναι και μία πρόταση). Έπειτα, βρίσκω το _____ κάνοντας την ερώτηση ποιος; ποια; ποιο; ή ποιοι; ποιες; ποια; . Το υποκείμενο είναι πάντα σε πτώση _____. Στη συνέχεια, βρίσκω το αντικείμενο κάνοντας τις εξής δύο ερωτήσεις: α) Τι; βρίσκοντας το άμεσο αντικείμενο (πάντα σε πτώση _____) και β) σε ποιον; σε ποιαν; σε ποιο; και σε ποιους; σε ποιες; σε ποια; (θα βρω μία λέξη σε πτώση _____) ή ποιον; ποιαν; ποιο; και ποιους; ποιες; ποια; (η λέξη που θα μου δοθεί σαν απάντηση θα είναι σε αιτιατική). Το αντικείμενο και στις δύο παραπάνω περιπτώσεις λέγεται έμμεσο.

2. Χαρακτήρισε τα υπογραμμισμένα ρήματα στις παρακάτω προτάσεις ως μεταβατικά ή αμετάβατα, επιλέγοντας κάθε φορά από τη λίστα στο διπλανό κουτάκι:

- 👉 Ο παππούς ακούει τις ειδήσεις. _____
- 👉 Η καθαρίστρια σφουγγάρισε το πάτωμα. _____
- 👉 Η γιαγιά λέει παραμύθια. _____
- 👉 Ο αθλητής κολυμπά. _____
- 👉 Το μωρό κλαίει. _____
- 👉 Το αηδόνι κελαηδά. _____
- 👉 Οι μαθητές γράφουν επαναληπτικό. _____
- 👉 Η μαμά μαγειρεύει. _____

3. Έλεγξε, αν τα υπογραμμισμένα ρήματα των παρακάτω προτάσεων είναι μονόπρωτα ή δίπρωτα. Κάνε τη σωστή επιλογή από το κουτάκι που βρίσκεται δίπλα από κάθε πρόταση:

- 📖 Ο Γιώργος μουντζούρωσε τον τοίχο. _____
- 📖 Ο δάσκαλος έδωσε έπαινο στη Μαρία για την επίδοσή της. _____
- 📖 Ο πελάτης πήρε χαμογελώντας τα ρέστα. _____

📖 Ποιος πήρε το μολύβι της Ελένης από το θρανίο της;

📖 Οι υπολογιστές έφεραν επανάσταση στην τεχνολογία.

📖 Κρεμάσαμε τις κορνίζες στον τοίχο.

📖 Η νοσοκόμα περιποιήθηκε το τραύμα τους.

📖 Ο κατηγορούμενος χαμήλωσε το κεφάλι του από ντροπή.

Εγώ πάλι θα
πρέπει να ελέγξω
πόσα αντικείμενα
υπάρχουν

4. Διάβασε με μεγάλη προσοχή τις παρακάτω προτάσεις και σημείωσε στο κουτάκι τον αριθμό που ταιριάζει από τις περιπτώσεις που σου δίνονται παρακάτω:

1. Υποκείμενο-Ρήμα-Κατηγορούμενο
2. Υποκείμενο-Ρήμα-Αντικείμενο
3. Υποκείμενο-Ρήμα
4. Υποκείμενο-Ρήμα-Αντικείμενο άμεσο-Αντικείμενο έμμεσο

- Ο κύριος Ντίνος έκαιγε τις πευκοβελόνες.
- Το λάστιχο ήταν βαρύ.
- Εγώ συνέχισα την παρακολούθηση.
- Η φωτιά φαινόταν σβησμένη.
- Εγώ είδα μία φλόγα.
- Η πυροσβέστες ρώτησαν τη Μαρία το όνομά μου.
- Εγώ αλαφιάστηκα.
- Η Μαρία ξύπνησε.
- Οι σειρήνες ούρλιαζαν.
- Πρωτοσέλιδο έγινε η φωτογραφία μου.

(άσκηση 5 σελίδα 67)

5. Προσπάθησε να αναγνωρίσεις ,αν οι υπογραμμισμένες λέξεις στις παρακάτω προτάσεις είναι αντικείμενο ή κατηγορούμενο. Κάνε κάθε φορά τη σωστή επιλογή από αυτές που σου δίνονται στο κουτάκι δίπλα από κάθε πρόταση:

- ✓ Το Ναύπλιο υπήρξε πρωτεύουσα της Ελλάδας.
- ✓ Η σύγκρουση ήταν βίαιη, αλλά ο οδηγός στάθηκε τυχερός.
- ✓ Ο θεός μου διορίστηκε διδάκτορας του πανεπιστημίου.
- ✓ Η χιονόπτωση ακινητοποίησε τα μεταφορικά μέσα.
- ✓ Η συζήτηση ήταν ευχάριστη.
- ✓ Οι αθλητές έκαναν ζέσταμα.
- ✓ Η Τάνια ασχολείται με τον αθλητισμό.
- ✓ Ο θεός του εκλέχτηκε βουλευτής.
- ✓ Η σκάλα είναι μαρμάρινη.
- ✓ Ο τραυματίας στάθηκε τυχερός.

Να θυμάμαι ότι πρέπει να κάνω την ερώτηση **Τι**; Αν βρω ένα **επίθετο** ή **ουσιαστικό** που να δίνει μια πληροφορία για το υποκείμενο, τότε έχω κατηγορούμενο.

6. Σύρε το ρήμα, το άμεσο και έμμεσο αντικείμενο κάθε πρότασης και τοποθέτησε το στην κατάλληλη στήλη του πίνακα που ακολουθεί:

- α) Έστειλα στον Ανδρέα ένα γράμμα με το ταχυδρομείο.
- β) Η νηπιαγωγός διάβασε στα παιδιά ένα παραμύθι.
- γ) Ο θεός μου δίδαξε σκάκι στα παιδιά.
- δ) Θα υπογράψεις σ' εμένα ένα αυτόγραφο.
- ε) Την επόμενη μέρα έδειξαν στους πεζοπόρους όλα τα μονοπάτια του βουνού.

Πρόταση	Ρήμα	Άμεσο αντικείμενο	Έμμεσο αντικείμενο
α			
β			
γ			
δ			
ε			

Καλό διάβασμα, καλή συνέχεια !